herpy

GEKONY

Morocco lizard-fingered gecko

Saurodactylus brosseti

Saurodactylus brosseti to bardzo mały, naziemny gekon z zachodniego Maroka. Ciało mierzy około 3 cm od pyska do kloaki, a zwierzę jest aktywne w dzień i o zmierzchu. Gatunek stanowi kompleks gatunków kryptycznych i jest prawie nieznany w niewoli, dlatego ten poradnik opiera się na klimacie panującym w zasięgu jego występowania.

Rodzina: Sphaerodactylidae Dawna nazwa: *Saurodactylus mauritanicus brosseti; Saurodactylus fasciatus brosseti*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**3 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**Za dnia i o zmierzchu**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Półpustynia i tereny skaliste**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**40 × 30 × 30 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-32 °C**
Temperatura w nocy	**12-18 °C**
Wilgotność	**40-60%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1 jaj**
Inkubacja	**60-90 dni** przy 24-28 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Saurodactylus brosseti to bardzo mały gekon z rodziny Sphaerodactylidae. Osiąga do około 31 mm od pyska do kloaki. Grzbiet ma barwę od beżowej do ciemnobrązowej. Brakuje mu dużych białych lub żółtych plam na grzbiecie, które mają inne gatunki z kompleksu; plamy są bardzo małe albo zupełnie ich nie ma. Ogon zwykle pokrywają nieregularne żółte plamy na brązowym tle, a na wierzchu głowy widać zazwyczaj białą kreskę w kształcie litery V, która nie sięga szyi.

Gatunek opisano w 1957 roku jako podgatunek *Saurodactylus mauritanicus*, a dziś uznaje się go za odrębny gatunek. Nazwę nadano na cześć ornitologa i teriologa André Brosseta, który pomagał zbierać zwierzęta. Pod względem genetycznym *S. brosseti* w dawnym ujęciu obejmuje pięć odrębnych linii, które w 2019 roku podzielono na pięć gatunków: *Saurodactylus brosseti* sensu stricto (linia północna), *Saurodactylus elmoudenii*, *Saurodactylus harrisii*, *Saurodactylus slimanii* i *Saurodactylus splendidus*. Większości tych linii nie da się odróżnić po wyglądzie, dlatego starsze informacje o gatunku mogą dotyczyć całego kompleksu.

Gatunek składa jaja. Różnice płciowe nie zostały udokumentowane, a długość życia podana w tabeli (5-10 lat) to szacunek dla małego gekona.

Występowanie i środowisko

Saurodactylus brosseti żyje w zachodnim Maroku, a miejscem typowym jest dolina Sus na południowym zachodzie. W wąskim ujęciu gatunek występuje od obszaru nieco na południe od Agadiru w kierunku północnym. Na południe od Agadiru i dalej wzdłuż wybrzeża Atlantyku aż po Saharę Zachodnią żyje blisko spokrewniony *Saurodactylus harrisii*, a okolice Agadiru są strefą kontaktu obu gatunków. Gatunek występuje od wybrzeża do wysokości około 1 100 m n.p.m.

Na globalnej Czerwonej liście IUCN gatunek ma status najmniejszej troski.

> **Naturalny zasięg:** Maroko.

ŚRODOWISKO

Saurodactylus brosseti żyje w zachodnich częściach Maroka, gdzie klimat jest śródziemnomorski do półsuchego, z gorącymi, suchymi latami i chłodniejszymi, wilgotniejszymi zimami. Siedliskami są lasy, tereny skaliste, pola uprawne i pastwiska. Gatunek prowadzi naziemny tryb życia i jest aktywny w dzień oraz o zmierzchu.

Temperatura i wilgotność w miejscach występowania nie zostały udokumentowane, dlatego wartości w tabeli opierają się na klimacie.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

O hodowli *Saurodactylus brosseti* nie wiadomo prawie nic. Klimat w zasięgu występowania jest śródziemnomorski, z gorącymi, suchymi latami i łagodnymi, wilgotniejszymi zimami, a sam gatunek to bardzo mały, naziemny gekon. *Euleptes europaea* to inny mały gekon z tej samej rodziny, żyjący w podobnym klimacie śródziemnomorskim.

Parę można trzymać w terrarium o wymiarach 40 × 30 × 30 cm. Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość. Zastosuj podłoże z piasku zmieszanego z gliniastą ziemią w warstwie 4-5 cm i ułóż płaskie kamienie, korę korkową i suche liście jako kryjówki zarówno w ciepłej, jak i w chłodnej części. Kamienie muszą stać bezpośrednio na dnie terrarium, a nie na piasku, żeby nie mogły osunąć się na zwierzę. Wszystkie szczeliny i otwory trzeba uszczelnić, bo zwierzę jest bardzo małe.

TEMPERATURA

W dzień utrzymuj przy podłożu 22-28 °C z małym miejscem do wygrzewania o temperaturze 30-32 °C pod słabą lampą punktową sterowaną termostatem. W nocy temperatura spada do 12-18 °C.

Zimą można na kilka miesięcy skrócić długość dnia i obniżyć temperaturę o kilka stopni, aby rytm roczny przypominał łagodne zimy klimatu śródziemnomorskiego. Właściwe zimowanie nie zostało u tego gatunku udokumentowane. Mierz temperaturę termometrami cyfrowymi zarówno w ciepłej, jak i w chłodnej części.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 40-60 %. Lekko zraszaj terrarium co dwa-trzy dni, tak aby na kamieniach i liściach pozostawały krople, które zwierzę może pić, i pozwól mu przeschnąć między zraszaniami. Zapewnij wilgotną kryjówkę, np. mały pojemnik z wilgotnym włóknem kokosowym, żeby zwierzę mogło samo wybierać. Miska z wodą nie jest potrzebna.

OŚWIETLENIE I UVB

Saurodactylus brosseti jest aktywny w dzień i o zmierzchu. Zalecana jest słaba świetlówka UVB w jednym końcu terrarium, z dużą ilością cienia i kryjówek; strefa Fergusona 1 pasuje do małego gekona, który przebywa głównie w cieniu i o zmierzchu, ale strefa ta nie została dla gatunku zmierzona. Dodatkowo oprószaj owady karmowe wapniem z witaminą D3.

Światło powinno być włączone około 12-13 godzin dziennie latem i 10 godzin zimą, sterowane wyłącznikiem czasowym.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

W naturze gatunek żywi się małymi stawonogami. Owady karmowe muszą być bardzo małe, nie większe niż głowa zwierzęcia: skoczogonki, muszki owocowe, świeżo wyklute świerszcze i małe prosionki.

Karm co drugi dzień taką ilością, jaką zwierzę zje w około pięć minut, i lekko oprószaj owady wapniem przy każdym karmieniu, a witaminami co drugie-trzecie karmienie. Zanim kupisz zwierzę, zapewnij sobie stałe źródło małych owadów karmowych.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek poluje z zasadzki: siedzi nieruchomo i atakuje, gdy w pobliżu pojawi się mały owad. Zachowanie w niewoli nie zostało udokumentowane. Trzymaj zwierzę pojedynczo albo w parze w przestronnym terrarium z wieloma kryjówkami. Dwóch samców nie należy trzymać razem. Zwierzę jest zbyt małe i delikatne, by brać je do ręki; przenosi się je, pozwalając mu wejść do małego pojemnika.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek osiągania dojrzałości płciowej ani różnice płciowe nie zostały dla gatunku udokumentowane. U tak małych gekonów płeć trudno rozpoznać bez lupy; szukaj zgrubień hemipenisów u nasady ogona. Dlatego nie da się pewnie dobrać pary.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja i rozmnażanie w niewoli nie zostały dla gatunku udokumentowane. Rozsądnym punktem wyjścia jest para w przestronnym terrarium z wieloma kryjówkami i wyraźnym rytmem sezonowym, z krótszymi dniami i nieco niższą temperaturą zimą.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa po jednym jaju. Ta liczba pochodzi z czasów przed podziałem kompleksu i może dotyczyć kilku gatunków. Ile jaj składa w ciągu roku, nie zostało udokumentowane. Zapewnij jej lekko wilgotne miejsce pod płaskim kamieniem lub kawałkiem kory i regularnie sprawdzaj, czy nie ma jaj. Jajo wyjmuje się ostrożnie, nie obracając go.

INKUBACJA

Inkubacja nie została dla gatunku udokumentowana. Podane w tabeli 60-90 dni w temperaturze 24-28 °C to szacunek na podstawie innych małych gekonów. Umieść jajo w małym, wentylowanym pojemniku z lekko wilgotnym wermikulitem i nie obracaj go.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Odchów nie został dla gatunku udokumentowany. Młode są bardzo małe i każdego dnia powinny dostawać skoczogonki i świeżo wyklute muszki owocowe oprószone wapniem, w małym, szczelnym pojemniku urządzonym tak samo jak terrarium dorosłych.

Zdrowie i częste błędy

Nie udokumentowano chorób swoistych dla *Saurodactylus brosseti*. Podobnie jak u innych bardzo małych gekonów typowe problemy to:

- Za mało wapnia i witaminy D3, co może prowadzić do miękkich kości i drżenia.
- Jednostronna dieta lub zbyt duże owady karmowe.
- Zbyt suche terrarium bez wilgotnej kryjówki, co powoduje problemy z linieniem, albo zbyt mokre terrarium, co prowadzi do infekcji skóry.
- Kamienie i kawałki drewna, które się osuwają, bo stoją na warstwie podłoża.
- Walki między samcami.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je lub wydaje się ospałe.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/saurodactylus-brosseti